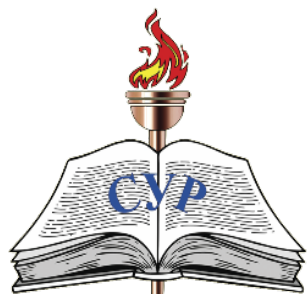

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/ БЕРЕЗЕНЬ 2023 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

* * *

Тільки ворог, що сміється...
Смійся, лютий враже!

Та не дуже, бо все гине —
Слава не поляже;

Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,

Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...

От де, люде, наша слава,
Слава України!

Дмитро ПАВЛИЧКО

(28 вересня 1929–29 січня 2023)

ПРОРОЦТВО

Коли надійдуть танки й бетеери
І вдарить по знаменах кулемет —
Ті вмруть, а ті — сховаться в печерах,
Та на майдані лишиться поет.
Він буде сам під кулями стояти,
Без наляку й живий як Прометей,
І кров стече... Радів народить мати,
Та він оберне знову їх в людей.
Він знов оберне в дух скорботне тління,
Знов нагадає: хто ми, звідкіля,
І знов на площах закричить каміння
І вбивці рушать знов з-під стін Кремля.
Знов буде бій, а не пімстливі чвари,
Знов честь укрита буде наяву,
І знову нас клястимуть яничари,
Вітаючи навколішки Москву.
І знову розтануть людських душ мерзлоти,
І знов імперію ошкірить сказ,
І буде так повторюватись доти,
Допоки правда не прийде до нас.
В століттях буде так. І жодна зміна
Не станеться в передігу епох,
Допоки не воскресне Україна,
Бо він так хоче — наш безсмертний Бог.

9 березня 1991 року
З нагоди Дня народження
Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Міжнародний день рідної мови в Марамуреші

Історія цього свята розпочиналася 1999 року, коли ЮНЕСКО прийняла рішення підтримати мовне різноманіття у світі. З нагоди події, що сталася в Бангладеші, ЮНЕСКО затвердила 21 лютого Міжнародним днем рідної мови. Це свято розпочали відзначати у 2000 році. За даними словами, сьогодні у світі існує 6000 мов, 43% з них знаходяться під загрозою зникнення.

Українська мова вважається однією з найкрасивіших мов у світі. Вона походить від праслов'янської мови. День рідної мови – це найцінніший скарб для українців світу; це мова, успадкована

від батьків і прадідів.

Ми повинні поважати нашу рідну мову як найцінніший дарунок для будь-якого народу, і передавати для майбутнього покоління. Нам потрібно зберігати і шанувати рідну мову. Це

найбільше і найдорожче добро будь-якого народу, заради майбутніх поколінь. Нехай материнське слово буде для всіх нас духовним джерелом життя і сильним оберегом.

Мова має значний внесок у розвитку

українського шкільництва, української культури та традицій у Румунії.

Рідна мова – одна з найбагатших і наймелодійніших мов світу. Її порівнюють із калиною, співом солов'я, бо вона така красива!

(Закінчення на 6 стор.)

Микола ДУТКА

ОГОЛОШЕННЯ

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ ОРГАНІЗОВУЄ VII-Й ВИПУСК ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ «ЮНІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ В РУМУНІЇ»

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ:

Відродження, збереження і розвиток української культури в Румунії. Виявлення юних талантів, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом. Створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості.

ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ:

I категорія – 6-9 років / 0-4 класи;
II категорія – 10-13 років / 5-8 класи;
III категорія – 14-17 років / 9-12 класи;
IV категорія – 18-30 років / студенти та українська молодь Румунії.

НОМІНАЦІЇ:

Література:

1. поезія (2-4 поезії);
2. коротка проза (2-4 сторінки);
3. есе (2-4 сторінки).

Тексти на конкурс подаються на аркушах формату A4, надруковані шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів з міжрядковим інтервалом 1,5 пункта.

Розмір віршованого тексту повинен бути не більше однієї сторінки.

Живопис:

1. Класичний живопис: пейзаж, портрет, натюрморт, акварельний живопис, жанрова

картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

2. Експериментальний живопис: пейзаж, портрет, натюрморт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

3. Графіка (2-4 роботи). Всі роботи повинні мати етикетку-опис: прізвище, ім'я автора (співавтора); назва твору; техніка створення; розмір (висота x ширина); дата створення.

Вокальне мистецтво

1. Солісти, дуети: естрадний вокал; народний вокал; академічний вокал; джазовий вокал.

2. Інструментальна музика: скрипка, віолончель, баян, акордеон, гітара, фортепіано, духові інструменти.

3. Оригінальне мистецтво: художнє читання, естрадні мініатюри і т. ін. Перевага віддається майстрам української літератури (проза, поезія, уривки з вистав).

Для участі записи подаються на цифрових носіях (USB флеш-накопичувачі, CD-диски), чи висилаються в електронному форматі. Цифрові носії повинні містити тільки 2 конкурсних треки, обов'язково української пісні чи інструментальної музики.

Просимо всіх бажаючих взяти участь у конкурсі надсилати оригінали чи копії робіт з поміткою «Pentru concurs» до 15 квітня 2022 р. на адресу: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu, nr. 15, Sector 1, București; а також і в електронному форматі на адресу: comisia.cultura@uur.ro

НАГОРОДЖЕННЯ:

Перші, другі, треті місця та відзнаки будуть нагороджені грамотами та грошовими преміями. Усі учасники отримають грамоту за участь у фестивалі та 3 книги, видані Союзом українців Румунії. Конкурсні твори оцінює журі (письменники, художники, артисти, діячі культури і мистецтв) за 10-бальною шкалою, на основі результатів голосування журі складається рейтинг і розподіляються місця в кожній номінації, а також по вікових категоріях.

Остаточний склад журі затверджується Комісією з питань культури Союзу українців Румунії за 10 днів до початку Фестивалю-конкурсу. Рішення журі оформляються у вигляді протоколу, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Переможці конкурсу беруть участь у гала-концерті. Питання з проведення фестивалю-конкурсу надсилайте на адресу comisia.cultura@uur.ro

Телефон оргкомітету 0751 109 169.

Контактна особа – **Михайло ТРАЙСТА**

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Заява, в якій Палата депутатів і Сенат Румунії засуджують агресію Російської Федерації проти України

У понеділок, 28 лютого, Палата депутатів і Сенат Румунії з більшістю голосів прийняли заяву, в якій засуджують агресію Російської Федерації проти України, закликають до виведення всіх російських збройних сил і підкреслює «сильну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України та її законних прагнень до вступу в НАТО та ЄС».

Хоча я не мав можливості брати участь у сьогоднішньому засіданні, оскільки був безпосередньо залучений до збору та розподілу гуманітарної допомоги для українських біженців, мені надали честь прочитати цю заяву в прямому ефірі з осередку Союзу українців Румунії у м. Сігету Мармацій.

Ми вважаємо цей акт відвертої агресії грубим і серйозним порушенням принципів міжнародного права та міжнародних зобов'язань, взятих на себе Російською Федерацією, включаючи Статут ООН, Гельсінський Заключний акт, Паризьку хартію для нової Європи, Будапештський меморандум та Основоположний акт НАТО-Росія. Звертаємо увагу на те, що вкотре порушено суверенітет і територіальну цілісність України, непорушність кордонів цієї держави, принцип недопущення застосування сили в міжнародних відносинах.

Нагадаємо, що в цей період виповнюється вісім років з дня незаконної анексії Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, а Російська Федерація нині про-

Текст Декларації румунського парламенту щодо ситуації в Україні:

«Парламент Румунії рішуче засуджує масовану збройну агресію Російської Федерації проти України, якій передувало визнання Російською Федерацією «незалежності» самопроголошених сепаратистських республік у Донецьку та Луганську, що є частиною України.

Ми рішуче відкидаємо таку безвідповідальну поведінку, яка підриває основи міжнародних відносин та існуючий міжнародний правопорядок, і закликаємо до негайного, повного та беззастережного припинення військової агресії та виведення всіх російських військ з України.

Початок російського вторгнення в ніч з 23 на 24 лютого 2022 року є наступом на життя та долі українських громадян, які хотіли мати можливість реалізувати основне право в будь-якій демократії, а саме право обирати власний шлях. Український народ, який став жертвою цієї немислимої агресії у XXI столітті, суверенно обрав шлях до Європи, до спільноти європейських та євроатлантичних цінностей і надав мандат легітимно та демократично обраній українській владі.

Зараз Україну карають за суверенний вибір. Румунія послідовно і твердо підтримує вибір українського народу, а рішення саміту НАТО в Бухаресті 2008 року і те, що румунський парламент першим в ЄС ратифікував Угоду про асоціацію України з ЄС, є лише двома яскравими прикладами багатьох кроків підтримки, зроблених нашою країною цього українського вибору.

Російська агресія занурює Європу в епоху, яку нинішні покоління ніколи не повинні були переживати. Російська Федерація хоче переписати історію і розділити світ на сфери впливу.

довжує низку неспровокованих і невинуватених актів агресії, які брутально порушують фундаментальні принципи міжнародного права.

Ми вважаємо, що Російська Федерація повинна понести відповідальність за цей глибоко протиправний акт. Ми закликаємо Президента Румунії та Уряд Румунії продовжувати рішуче підтримувати на міжнародному рівні, включаючи Європейський Союз і НАТО, прийняття санкцій, які матимуть серйозний вплив на Російську Федерацію.

Парламент Румунії підтверджує свою повну солідарність з Україною та українським народом, який страждає від агресії Російської Федерації і висловлює підтримку надання гуманітарної допомоги громадянам України, у тому числі тим, хто вирішив притулюк в Румунії.

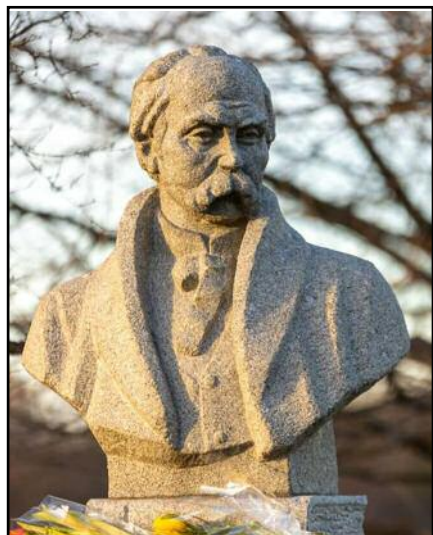
У цьому контексті румунський парламент також підтверджує свою рішучу підтримку суверенітету та територіальної цілісності України та її законних прагнень до інтеграції в НАТО та ЄС. Напрямок, якого прагне Україна, є результатом рішень легітимно і демократично обраної влади та користується широкою та довготривалою підтримкою населення, а Румунія послідовно підтримує зусилля України зі зміцнення інклюзивного та різноманітного суспільства, із внеском усіх громадян України.

Нагадуємо, що в Україні проживає велика румунська етнічна спільнота, яка сприяє багатству та різноманітності українського суспільства та є міцним мостом між нашими країнами. Члени румунської етнічної спільноти були і є лояльними та вірними громадянами України, які розуміють свої зобов'язання за цим статусом.

Так само, як і всі інші громадяни України, вони мають природні та законні очікування, що їхні права будуть повністю дотримані. У румунському парламенті переконані, що просування України по шляху демократичних реформ, верховенства права та зближення з Європою сприятиме повному досягненню всіх цих цілей.

У цьому контексті румунський парламент підтверджує свою тверду підтримку європейських та євроатлантичних прагнень України».

«209 років від дня народження українського народного поета Тараса Григоровича Шевченка»

Комітет Бухарестської філії Союзу Українців Румунії організував 14 березня 2023 року культурний захід «209 років від дня народження українського народного поета Тараса Григоровича Шевченка».

Відкриття цього важливого для українців усього світу культурного заходу відбулося в парку Короля Міхая I Румунії, на березі озера Геристриу, де встановлено погруддя великого поета, біля якого ансамбль Бухарестської філії Союзу українців Румунії «Едельвейс», виконав українською та румунською мовами пісню «Рече та стогне Дніпр широкий» яка вважається гімном українців у всьому світі та не менш відому пісню «Думи мої», обидві на слова Тараса Шевченка.

Так само новий заснований ансамбль, також Бухарестської філії СУР, «Перемога-Вікторія», що складається з жінок з України, виконав пісні: «Пісня про рушник» на слова поета Андрія Малишка; «Одна калина за вікном» (за текстом і мелодією) заслуженої артистки України Софії Ротару та народну українську пісню «Соловейко».

Після цього міні-концерту просто неба голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький, члени комітету Бухарестської філії СУР, та присутні поклали вінки та букети квітів до пам'ятника Великому Кобзарю.

Друга частина заходу – круглий стіл «Прийняття українського народного поета Тараса Шевченка в Румунії», відбулася в осередку Бухарестської філії СУР, де голова СУР розповів про життя та творчість Великого Кобзара, наголошуючи на важливості його свята, адже «свято поета Тараса Шевченка єднає всіх українців усюди».

Голова філії, письменник Михайл Гафія Трайста, представив доповідь «Міф про ножі з могили Тараса Шевченка».

Завершився захід поетичними виступами Чечілії Маран, Наталки Українки, Вікторії Фідкевич, Наталії Панчек, Васіле Томи та Штефана Апостола.

3 березня – Всесвітній день письменника відзначають 130 відділень ПЕН-клубу світу

«Література – це таке заняття, при якому потрібно знову і знову доводити, що у тебе є талант, людям, позбавленим будь-яких талантів», – **Жюль Ренар**.

Свята приходять, свята минають... одні більш помітні, інші залишаються непоміченими. Існують свята, які адресовані більшій чи меншій кількості людей, – національні, релігійні, професійні тощо. Є свята, які забуваються, але є свята, які не варто забувати. До цієї категорії я б відніс Міжнародний день письменника. Чому? А якби не було без письменників? Яким був би навчальний процес без літературних творів? Напевно, це було б набагато менш цікаво, більш нудно. Як би люди проводили дозвілля без книги під рукою? Не думаю, що вони б гортали книги з математики, фізики чи ще чогось... Які ж були б свята без пісень на слова улюблених поетів? Звичайно, або їх не було б зовсім, або вони не були б такими різноманітними і привабливими. Що вже говорити про театри і кіно. Ніяких вистав чи фільмів, і список можна продовжувати. Підсумовуючи, неможливо уявити сучасне життя без літератури. Навіть ті, для кого читання не є улюбленою справою, мають дотичні стосунки з літературними творами, адже стаття в журналі чи газеті – це, всеодно, творчість письменника.

Так, цього місяця, 3 березня, ми відзначали Міжнародний день письменників, категорію діячів культури, яка заслуговує мати своє свято.

В принципі, що таке письменник? З часом діячі культури і мистецтва дали відповідь на це запитання, яке по праву звучить на вустах не лише читачів, а й письменників. Ось що відповів на це питання Каміл Петреску: «Письменник — це людина, яка висловлює в письмовій формі з попередньою щирістю те, що вона відчувала, що думала, що сталося в її житті, з нею і з тими, кого вона зустрічала, або навіть з неживими предметами. Ні орфографії, ні композиції, ні стилю, ні навіть каліграфії". І чому, взагалі, люди читають книжки? Ви задавали собі це питання?

На мій погляд: перш за все, отримати необхідні знання, дізнатися щось нове та цікаве. По-друге, втекти від реальності. Потретьє, «вбити» час (наприклад, у транспорті), хоча зараз більш популярним способом є «вбивство» за допомогою телефону з усіма видами апікацій, які більше шкодять нормальному способу життя, ніж допомагають. особливо дітям. І по-четверте – для створення власної бібліотеки з улюбленими письменниками, адже лише необачна людина буде навмання збирати книжки у свої особистій бібліотеці, чи то за палітуркою, чи то за товщиною.

І тут ми підходимо до питання: чому люди пишуть і стають письменниками в наш час?

Є кілька думок. Наприклад, людина пише, заробляючи на своєму таланті, або для визнання і самореалізації. Або, взагалі,

«ВСЯКИЙ АВТОР ХОЧЕ ПИСАТИ ТАК, ЩОБ ЙОГО ЗРОЗУМІЛИ; АЛЕ ПРИ ЦЬОМУ ПОТРІБНО ПИСАТИ ПРО ТЕ, ЩО ВАРТО РОЗУМІННЯ»

— Ж. ЛАБРЮЙЕР

П - Поети (англ. poets)

Е – Есеїсти, дослідники (англ. essayists)

Н – Новелісти, автори прози, романісти (англ. novelists)

створять «для душі», тобто пишуть для задоволення від викладу своїх думок, душевних переживань – і це не є чимось незвичайним. Але часто всі ці причини проявляються не окремо, а разом.

Чи можна сказати, що суспільство створює письменників? У певному сенсі так, тому що письменник фільтрує через свою життєву філософію все, що він сам читав, жив або надихав в його середовищі. Творчість письменника не можна відокремити від суспільства, в якому він живе, бо живе в ньому, співживає з певними ідеями, подіями, людьми – з усім, що відбувається у світі. Особливістю письменницької професії, якщо її можна назвати професією, є те, що за допомогою слова письменник відтворює образи в уяві читача, змушує його фантазувати, переживати емоційний стан разом із персонажем.

Щороку 3 березня відзначається Всесвітній день письменника. Поетів, есеїстів, прозаїків, драматургів, літературних критиків, істориків і журналістів пам'ятають і цінують за їхню роль у розвитку літератури та культури в усьому світі.

Всесвітній день письменника вперше був запроваджений у 1986 році Англійським Пен-клубом – він розшифровується як поет-есеїст-романіст і був спрямований на сприяння дружбі та інтелектуальній підтримці серед письменників у всьому світі. Цікаво, що абревіатура в даному випадку збігається зі словом pen – ручка в перекладі з англійської.

Поступово цей клуб перетворився на світову асоціацію письменників і журналістів. Це найстаріша правозахисна та літературна організація у світі.

У нашій країні Румунський ПЕН-клуб був створений у 1923 році і мав серед ініціаторів Лівіу Ребряну, а членами клубу з часом стали такі письменники, як Каміл Петреску, Лучіан Блага, Іон Піллат, Міхаїл Себастьян, Мірча Еліаде, Іон Мінулеску, Октавіан Гога, Васіле Войкулеску, Іон Барбу, Віктор Ефтіміу. Однак, після 1945 року, після встановлення радянського тиску в Румунії, цей клуб, як і багато інших незалежних установ і організацій, зник, будучи забороненим. Після 1964 року він знову існував, але формально, навіть не маючи можливості функціонувати. У 70-х роках президентом румунського ПЕН-клубу був поет Джео Думітреску. Організація функціонувала як своєрідна секція міжнародних зв'язків Спільноти румунських письменників у той час із суворими сервітутами, пов'язаними з комуністичною опікою. Румунський ПЕН-центр було відновлено на зборах 11 вересня 1990 р., під час яких ряд представницьких румунських письменників, зареєстрованих на основі декларації, заявили про свою згоду з Хартією ПЕН-клубу, як це було сформульовано під час його заснування в 1921 році.

Зараз Міжнародний Пен-клуб є найдавнішою організацією, яка бореться за розвиток культурного світу та свободу слова.

12-18 січня 1986 року в рамках 48-го Міжнародного конгресу ПЕН-клубу було прийнято рішення відзначати 3 березня Міжнародним днем письменників.

Сьогодні Всесвітній день письменників відзначають 130 відділень ПЕН-клубу по всьому світу. Важливо, щоб у цей святковий день ми відзначали тих, кому, завдяки їхньому перу, вдалося хоч на деякий час забути про повсякденні турботи та потрапити в такий прекрасний всесвіт, як книжковий. Сьогодні у світі налічується близько 150-200 тисяч професійних письменників, які пишуть понад 150 мовами.

Тож щиро вітаємо наших уже сформованих літераторів, молодих, а також усіх, хто мріє стати письменником і вже робить перші кроки.

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Міжнародний день рідної мови в Марамуреші

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Це віконце, через яке людина бачить світ. Обов'язок кожної людини – це любити і поважати рідну мову.

Говорячи про українську спільноту в Румунії, пан депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що СУР має фундаментальну роль у популяризації та збереженні мови, в тому числі нам, українцям з Румунії, потрібно зміцнити освіту на рідній мові, як важливий елемент ідентичності української громади в нашій країні.

Перед шкільними канікулами, Міжнародний день рідної мови відсвяткувався і в селі Бистрий. Цей виховний проєкт відбувся між школою та дитячим садочком с. Бистрий у партнерстві з Філією Марамуреш СУР. Одягнені в традиційнім одязі, дошкільнята дитячого садка та учні підготовчого та III-го класу, підготовлені своїми виховательками Юлією Глодян та Анною Дутчук, а також вчителькою Яриною Йордекяну декламували вірші, співали пісні про мову, сказали загадки і зробили традиційну виставку. Також і учні IV – VIII класу декламували вірші і співали пісні про рідну мову.

На цій події були присутні голова філії Мараморощини СУР проф. Мирослав Пет-

рецький, депутат Микола-Мирослав Петрецький, директор школи села Вишівська Долина Марія Папарига, а також і батьки.

Надзвичайна подія святкування рідної мови відбулася 24 та 25 лютого і у приміщенні філії СУР міста Сігету Мармаціей та в приміщенні місцевої організації СУР Верхня Рівна. На цьому заході взяли участь учні з українських сіл Марамурського повіту, які отримали I премію на «Конкурсі декламування української поезії», – національний етап XXIII випуску. Це були учні та вчителі Середньої школи Верхня Рівна, Професійної школи Поляни, Середньої школи Вишівська Долина, шкіл Кричунова, Луга над Тисою, Реміт та Педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка в Сігеті.

На цій події взяли участь голова філії Марамуреш Мирослав Петрецький, голова організації СУР з Луга над Тисою Анна Самбор, голова СУР Поляни – Михайло Мачока, голова СУР Кривий – Рекало Іван, голова СУР Кричунів Матус Віктор, голова СУР Вишівська Красна Мочернак Юра, голова СУР Бистрий – Ярина Йордекяну. Також брали участь директор школи Вишівської Долини Марія Папарига та директор школи Верхньої Рівни – Лоредана Лушкан.

Вчителям потрібно висловити любов до рідної мови, щоб її передати майбутнім поколінням, а учням, щоб декламували та співали вірші про рідну мову.

А ми переважачою більшістю православні

Всім нам відомо, що сьогодні християни по всьому світу мають різні релігії та церкви. Кожна церква проповідує і твердить, що навчає правду. Є одна Біблія, один Бог, одне хрещення, а християни поділені на сотні частин. Одні не визнають знак Хреста, інші Матінку Божу та Святих, а інші не честують Святих Мощей, і так можна наводити чимало прикладів... Всім нам відомо, що протягом перших трьох століть після Ісуса Христа, всі християни були з'єднані. Але після того, як у 313 році імператор Костянтин Великий дозволив вільне сповідання християнства, християни почали ділитися. Перший чоловік, який почав навчати «єресь» був священник на ім'я Арій.

На думку Арія, Ісус Христос не є Бог, а найдосконаліше створіння Боже, що володіє перевагою над іншими створеними істотами та має найвище достоїнство після Бога-Отця. Від цієї першої теорії аж до сучасних часів християни поділялися, єресі збільшувались, і так дійшло до того, що сьогодні є сотні різних християнських церков та доктрин. З-поміж усіх релігійних навчань та церков, без того, щоб когось засуджувати, треба підкреслити, що Православна Віра тримає Правду і є правдивою дорогою до спасіння. Православна Церква заснувалася на жертві Ісуса Христа, на проповідях Святих Апостолів та писаннях Святих Отців.

У своїй науці та доктрині наша віра не має помилки, є святою, бо вона походить від Бога, а не від людей. Святий Миколай Велимирович у своїх проповідях підкреслив, що Православна Віра є наука небесна на землі, і так, як небо є чистим і не має ніякого пороку, такою є й наша віра. А окремі люди, які не змогли зрозуміти Небо і його чисту науку, шукали собі інших навчань та інших церков, і так спостерігаємо, що християни не є з'єднані, як бажав Христос, а саме, щоб всі ми жили у єдності за прикладом Святої Трійці.

Подяку принесімо Небесному Отцю, що ми є православними, що ми народилися у Правдивій, Єдиній, Святій та Апостольській Церкві. Я радю, що мене Бог сподобив служити Христову Церкву та навчати людей правдиве Слово Боже. Бог залишив нам, людям, одну Біблію, одну науку, одне хрещення, одну віру та одну церкву, а ми, люди, все це поділили, оскільки через велике число на землі, кожен із нас шукає... Правду.

отець **Іван ЮРЧА**

Коли і ким засновані українські міста:

Київ	482	князь Кий
Чернігів	690	князь Чорний
Житомир	884	дружинік Житомир
Ужгород	894	князь Арпад
Полтава	899	князь Олег Віщий
Дніпро	940	воєвода Свенельд
Луцьк	1000	король Володимир Великий
Івано-Франківськ	1085	князь Василько Ростиславович
Чернівці	1185	князь Ярослав Осмомисл
Львів	1256	король Русі Данило Романович
Рівне	1283	король Данило Романович
Черкаси	1362	князь Ольгерд
Вінниця	1363	князь Ольгерд
Одеса	1413	Коцюба-Якушинський
Миколаїв	1415	князь Візовт
Донецьк	1530	гетьман Лянцкоронський
Хмельницький	1431	король Русі Владислав II
Кропивницький	1533	гетьман Остафій Ружинський
Тернопіль	1540	гетьман Ян Амор
Запоріжжя	1552	гетьман Дмитро Байда
Суми	1652	отаман Кондратьєв
Харків	1654	козак Іван Каркач
Херсон	1672	отаман Іван Сірко

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ:

«Необхідність захистити різноманіття культур і зберігати повагу до мови як показника культури» – Іван Гербіл

Так як основною метою Союзу українців Румунії є «захист права на збереження етнічної, мовної, культурної та релігійної самобутності осіб, які належать до української національної меншини», свято, яке прагне підтримувати мову як ознаку культурної належності людини – Міжнародний день рідної мови – відзначається в кожному повітовому осередку цієї організації.

Українська громада м. Клуж-Напока 25 лютого зібралася, щоб вже вкотре в рамках цього свята підкреслити важливість мови в формуванні національної ідентичності особи, звернути увагу на особливості української мови та праві її носіїв на рівноправне існування серед інших народів Європи, а також пізнати мовні та світоглядні особливості інших народів. Подію організувала місцева філія СУР на чолі з її головою паном І.Гербілом за незмінної підтримки кафедри слов'янських мов Університету імені Бабеша-Бойо в Клуж-Напоці. На події був присутній і медійний партнер TVR Клуж та особисто телеведуча пані М. Чінар-Жіга, яка не раз висвітлювала подібні урочистості на місцевому телебаченні та в соцмережах.

Не пройшла непоміченою повз організаторів річниця зрадницького нападу російської федерації на Україну, що привело до страшних руйнувань, страждань та смертей. Щоб вшанувати пам'ять загиблих військових героїв та цивільних жертв війни, священник українського походження В. Бочко-рек родом із Мароморощини відслужив малу поминальну панахиду. По її закінченню присутні мали можливість запалити свічку в знак пошани до тих, хто загинув у боротьбі за незалежність України. Далі традиційним урочистим відкриттям офіційної частини події стало виконання державних гімнів Румунії та України. Цього року їх виконала меццо-сопрана, солістка Національного оперного театру в Клуж-Напоці українського походження Ліза Кадельник.

У передмові пан І. Гербіл коротко переповів причини, що сприяли рішенням ЮНЕСКО створити Міжнародний день рідної мови, який святкуємо 21 лютого з 2000 року. Цим кроком відома міжнародна організація визнає «необхідність захистити різноманіття культур і зберігати повагу до мови як показника культури». Пан доцент також нагадав присутнім про висо-

доповідачки, «якщо ви хочете зрозуміти країну, людей та основні конфлікти в ній, вивчайте її архетипи та сюжети, міфи та казки, історії та символи». Отож, опираючись на описи відомих літературних українських персонажів, вона розробила 4 головні жіночі психологічні типи: Мавка, Солоха, Кайдашиха і Панночка. У презентації пані Л.Дульнева описала їхню поведінку і прагнення, плюси і мінуси, а також підкреслила, що всі ми складаємося з «поєднання цих архетипів». «Запам'ятайте, що ми неповторні, особливі, бо в нас власна історія свободи і вільного жіноцтва», – підкреслила на завершненні пані психотерапевт.

Доповідь «Петефі Шандор та його зв'язки із Закарпаттям» підготувала пані К. Балаш, директор кафедри слов'янських мов, постійна учасниця урочистостей, присвячених рідній мові. В ній викладачка вказала на виповнення 200 років з дня народження угорського поета-романтика в цьому році, який і було оголошено роком пам'яті Петефі. Цей «національний поет угорців є ще найвідомішим угорським поетом у світі», який влітку 1847 року відвідав Закарпаття. В своїй роботі авторка розповіла про значення і роль цього молодого творця в угорській літературі, про його перебування на Закарпатті та про глибоку шану, яку проявляють до нього в Україні. Вона також торкнулася теми перекладів українською невмирущих творів Петефі Шандор. «Йому було лише 26 років, але він залишив по собі чудову поетичну творчість, особливо любовні, а також революційні вірші», – було зазначено на завершненні.

Подібні заходи в Клужі не обходяться без поетичних зачитувань. Цього разу свій власний вірш «Що для мене мова українська» зачитала головний редактор журналу «Дзвоник» Л. Дорош.

(Продовження на 11 стор.)

Ольга СЕНИШИН

ку міжнародну оцінку, яку отримала українська мова – її вважають третьою в світі за влучністю виразу дії та за милозвучністю.

«Психокод українки за творами українських класиків» була тема презентації пані Л. Дульневої, яка родом з Одеси. В якості психотерапевта вона спробувала пояснити, «чому ми, українські жінки, такі інші і відрізняємося від решти, ... і нас всюди розпізнають». На думку

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Річниця нищівної війни в Україні

Союз українців Румунії (СУР) відзначив річницю повномасштабного вторгнення в Україну російський військ, що спровокували нищівну війну в сусідній країні. У всіх повітах Румунії, де проживають етнічні українці, філії СУР спільно з місцевими органами влади організували релігійні церемонії та спеціальні заходи.

У Сату-Маре захід відбувся біля погруддя народного поета України Тараса Шевченка, що розташований у парку ім. Васіле Лукачу. Подію очолила генеральний секретар СУР і голова Сату-Марської філії СУР Люба Горват, яка подякувала повітовим та місцевим органам влади за вірцевий спосіб, в який протягом року, день за днем, вони допомагали українському народові, що опинився у скруті. У заході взяв участь префект повіту Сату-Маре Радун Рока, який наголосив на важливості солідарності з праведною справою українського народу, а також на беззастережній підтримці, яку Румунія протягом цього часу надає Україні.

Під час пам'ятного заходу, присвяченого річниці початку війни в Україні, голова Марамуреської філії СУР Мирослав Петрецький нагадав, що СУР прийняв біженців з України з розпростертими обіймами та відкритим серцем, пропонуючи їм прихисток і допомогу. У пам'ятному заході взяли участь багато членів марамуреських організацій, директорів, вчителів та учнів. Виступаючи ще раз підкреслили роль волонтерів, які цілодобово працювали на пункті пропуску «Сігету Мармаціей», котрі згуртувалися для допомоги біженцям з України з перших хвилин після початку війни.

Згадали про реалії минулого року і в приміщенні СУР-івської філії у повіті Караш-Северін, через рік після початку повномасштабної війни в Україні. Презентацію перебігу війни в Україні представив професор Іван Росоха, який висловив жаль з приводу становища мільйонів громадян України, змушених залишити свої домівки та країну, тікаючи від жахів війни. Також з цієї нагоди учасники дискусії наголосили на особливій солідарності та беззастережній підтримці, яку румуни надають українським біженцям з перших днів збройного конфлікту, а також на зусиллях місцевих організацій СУР для збору та транспортування гуманітарної допомоги.

У Тімішоарі захід, організований Тіміською та Арадською філіями СУР розпочався з панахиди за українськими героями, які втратили життя на полі битви за свободу. Богослужіння очолив священник української православної церкви у Тімішоарі Крістіан Попович. З цієї ж нагоди було відкрито фотовідеовиставку журналістки Міхаєли Бумбук та організовано круглий стіл, на який запросили мера міста Домініка Фріца. Після виступів офіційних осіб, присутніх на зустрічі, відбулася концертна програма за участі художніх колективів із Штюки, Бетхаузена, Петроаси Маре, Реметя Міка та Арада, а також біженців з України. Акції продовжилися в Центральному парку, де символічно посадили 365 паперових квітів, а на Оперній площі прочитали молитву «Отче наш» кількома мовами та запалили 365 свічок, що символізують кількість днів, що минули від початку повномасштабної війни.

Клузька філія Союзу українців Румунії у партнерстві з кафедрою української мови та літератури місцевого університету відзначили 365 днів від початку війни в Україні панахидою за полеглими героями. На факультеті літератури Університету ім. Бабеша-Бояя, де відбувся захід, священник Василь Бочкорек відслужив панахиду українською мовою. Члени філії, українські біженці, які оселилися в Клуж-Напоці, і гості тримали в руках запалені свічки протягом усього богослужіння, а потім поставили ці свічки на сходах будівлі. Цим самим усі присутні хотіли висловити свою солідарність з українським народом, співчуття та вдячність героям, які віддали своє життя за свободу та суверенітет України.

Тульчанська філія СУР організувала круглий стіл, в якому взяли участь такі поважні гості, як Віоріка Павел, генеральний інспектор Тульчанського повітового шкільного інспекторату, Клавдія Чіотік, голова громади російських липован у Тульчі та Ігор Бабаян, представник повітової ради, партнер в управлінні повіту гуманітарної допомоги для України. На заході також були присутні багато українських біженців. Момент був вражаючим, усі учасники знову пережили емоції однорічної давнини, коли вони пропонували допомогу, зустрічаючи матерів і дітей з України, які знайшли прихисток у повіті Тульча.

На північному сході країни Сучавська філія СУР, спільно з Асоціацією Інституту Буковини, організувала емоційний захід у церкві «Святих апостолів Петра і Павла» в Сучаві, де відбулися двомовне богослужіння та виставка робіт дітей та підлітків-біженців з України. Перед церквою була представлена концертна програма, в якій лунали українські вірші та пісні. Участь у заході взяли голова Сучавської філії СУР Ілля Саучук, президент Асоціації Інституту Буковини Петру-Васіле Гаф'юк, митець Міхай Пинзару ПІВ, а також численні українські біженці.

У м. Сігету Мармаціей 9 березня відзначено 209 років від дня народження Тараса Шевченка

Марамороська філія Союзу українців Румунії 9 березня відзначила 209 років від дня народження національного українського поета Тараса Григоровича Шевченка

Марамороська філія Союзу українців Румунії 9 березня відзначила 209 років від дня народження українського поета Тараса Григоровича Шевченка, якого також називають «Великим Кобзарем». Основоположник сучасної української літератури є символом боротьби за солідарність, єдність, любов до народу та традиції. Його твори відображають жагу свободи української нації та відновлення національної ідентичності України.

Акція, присвячена Тарасу Шевченку, кореспонденту поета Міхая Емінеску в румунській літературі, розпочалася богослужінням пам'яті Великого Кобзаря та героїв, які загинули у війнах, розпочатих російськими режимами.

Від Українського Православного Вікаріату в Румунії богослужіння відслужив отець Лаурук Микола, а від Греко-Католицького Вікаріату в Румунії отець, греко-католицький вікарій Колопельник Василь та отець Маруцак Дан.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова Марамурської філії Мирослав Петрецький, голова місцевої організації СУР Луг над Тисою Самбор Анна, віце-мер Оніца-Івашику Даніела, Маріш Іон, Православний вікарій Лаурук Микола та греко-католицький вікарій Колопельник Василь висловили свою постійну підтримку українському народу, який ще живе в безжальній війні, і вдячність за те, що залишив літературному світу поет і людина Шевченко, символ мужності та патріотизму.

Одним із найочікуваніших моментів стало покладання квітів до погруддя генія літератури, яке розпочалося виконанням гімнів Румунії та України. Учні педагогічного лицю імені Тараса Шевченка гордо несли вінки квітів, присвячені Тарасу, дбайливо поклавши до його погруддя на знак пошани. Квіти надійшли їх від Союзу українців Румунії та Марамурської філії, від Українського православного вікаріату в Румунії, Українського греко-католицького вікаріату в Румунії, а також від мерії та місцевої ради Сігету Мармаціей.

Стрітення Господнє

Стрітення Господнє – це свято яке відзначається у 40 день від Рождества Ісуса, 15 лютого, за старим стилем. Це свято символізує зустріч Бога з людством. У слов'ян це свято символізувало прихід весни, в цей день зима зустрічається з весною.

Це свято відноситься до дводесятих свят, які присвячені Христу і подіям з його життя. Воно належить до 12 найважливіших свят після Великодня. Назва свята перекладається як «зустріч», бо в цей день зустрічаються Старий і Новий заповіти.

Старий Симеон був людиною прекрасно освіченою і перекладав Святе Письмо з єврейської грецькою мовою. У Книзі Ісаї йому здалося помилкою, що Сина народить «Діва» і він побажав виправити слово на «Дружина». Однак, ангел зупинив його і пообіцяв, що Симеон буде живий доти, доки не переконається у правильності прощства.

У Храмі Симеон узяв немовля на руки і впізнав у ньому Месію. В день Стрітення Господнє Діва Марія і Йосиф прийшли з немовлям Ісусом в храм, щоб принести Бо-

гу подяку за первістка. Праведний Симеон вважається свідком Божественного походження Христа. Також це свято означає і радість, через те, що в цей день новонароджений Ісус зустрівся з праведником Симеоном і пророчицею Анною.

Стрітення Господнє відзначається християнським світом з 4 століття нашої ери. Симеон взяв Ісуса на руки і сказав свою пісню: «Нині відпускаєш раба Твого, Владико за словом Твоїм, з миром, бо бачили очі мої спасіння Твоє, яке Ти приготував перед лицем усіх народів, світло на просвітлення язичників і славу народу, Твого, Ізраїля».

За єврейськими законами, мати, яка народила свого первістка – хлопчика, повинна була на сороковий день прибути до Єрусалимського храму. На свята Стрітення Господнього спостерігається зворушлива картина. Старий Симеон тримає на своїх руках сорокаденного Младенця, а свята Анна пророкує про нього і повідомляє про пришествя Владики неба і землі. Таким чином, все життя ми повинні готуватися до цієї зустрічі.

Іконографія Стрітення сформувалася на основі євангельського сюжету. Центральне місце на іконах посідає зображення Діви Марії, що передає немовля на руки Симеону. У православ'ї ікона Стрітення є частина святкового роду іконостасу. Це свято потрібно провести у гарному настрої та любові.

Микола ДУТКА

ВІДКРИТТЯ КАБІNETУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЛІЦЕЇ ім. ЮЛІЇ ХАЖДЕУ У М. ЛУГОЖІ

На початку тижня 6-го березня ц.р. в один теплий сонячний день відбулася дуже гарна подія в приміщенні ліцею м. Лугож, там, де існує відділ українських касів, відкрито кабінет української мови. Брили участь учні 9-12 класів, керівництво ліцею, голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба і запрошені. Спочатку була гарна зустріч, вітання гостей, їх прийняття з хлібом-сіллю.

В продовженні була зустріч в директорському залі разом із головою і депутатом, головою філії Тіміш, його заступником, інспекторкою повітового шкільного інспекторату для української меншини, дискусії, різні рішення.

Слідували моменти за теперішніми звичаями перетинання стрічки для відкриття класу, посвячення осередку. Священник з боку української православної церкви м. Лугож отець Бротней В. разом із викладачем релігії Василем Біланом, прочитали молитви для допомоги всім вчителям, учням у продовженні уроків, шкільної праці, побажав здоров'я і успіхів. Хочу згадати, що в ліцеї вже існують такі кабінети для французької і англійської мов. Для українців клас приготовлений, виряджений всіма потребами.

Про це постаралось керівництво ліцею: про забезпечення матеріалами, необхідними для проведення уроків на високому рівні, за новою технікою, новою апаратурою, комп'ютерами, інтерактивною дошкою. У залі виставка, виставлені: фото, дипломи учнів,

премії, можна прочитати різну інформацію. На другій стіні портрети українських письменників.

Почали розмови в класі: голова філії Тіміш, вітаючи всіх присутніх, поздоровляв керівництво ліцею, запросив до слова М.-М. Петрецького – голову СУР і депутата для української меншини, висловив гарні слова подяки керівництву, директорці Анді

Унгурану, дидактичному колективу, всім, котрі включились реалізувати разом кращі умови для уроків, заснування кабінету, побажав усім успіхів в їхній праці.

Далі директор ліцею сказала, що для неї велика честь співпрацювати із СУР через представників для українських учнів.

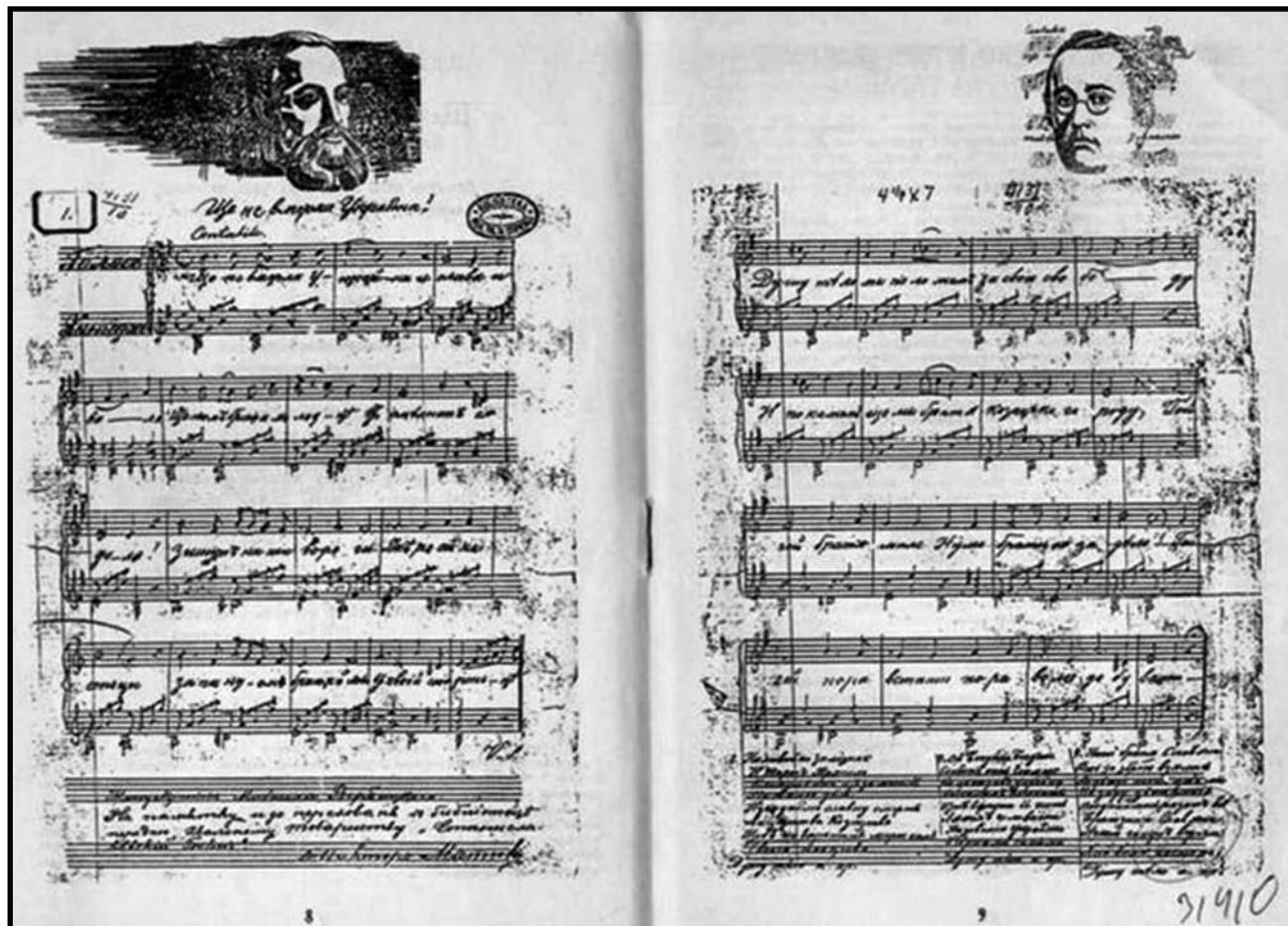
Разом знайшли порозуміння для досягнення добрих результатів у процесі навчання і виховання, так само інспектор з боку української меншини підкреслила, як працює з керівництвом ліцею, де відчувається як вдома, шукають разом вирішити всі головні проблеми.

У заході, крім згаданих вище осіб, брали участь: проф. Віолета Манзур для української мови, проф. заступник керівництва, голова сурівської місцевої організації Лугож Іван Ковач, директор гімназійної школи Щука, мер комуни Щука Бежера Василь, голова Арадської філії СУР Гаврило Мікулайчук, Михаєла Бумбук – редактор ТВ Тімішоара.

Урочистий захід завершився концертом української пісні і танцю. Учасники: учні ліцею українських класів, учні гімназійних шкіл Щуки, Петроса-Велика, Бетгаузен (група інструментистів), гімназійної школи Бирна, діточки садочку села Щука. Учнів ліцею приготував викладач релігії Василь Білан.

Висновок такий: є кабінет, дуже гарно відбувся концерт, добре приготувані вірші, віршики, пісні, веселі учні, радість. Їх виступ був оцінений, так само праця всіх учителів, які приготували учнів.

Анна БЕРЕГІЙ

Гімн України Державному Гімну України 20 років

6 березня 2003 року Верховна Рада ухвалила Закон України "Про Державний Гімн України". Пісня "Ще не вмерла Україна" стала Державним Гімном.

На світлині – перша публікація Гімну у львівському журналі «Мета» ще у 1863 р.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ:

«Необхідність захистити різноманіття культур і зберігати повагу до мови як показника культури» – Іван Гербіл

(Закінчення. Поч. на 7 стор.)

Прозвучав також вірш С. Воробкевича «Мово рідна», який прочитала учениця 4 класу Аня Овчарук та поетична робота Л. Муриної «Летять роки, мов цвіту пелюстки», яку цитувала Н. Логвин. Змістовним і художньо виваженим був «Лист до рідної мови», автором якого є одна зі студенток спеціалізації «Українська мова та література». В ньому дівчина чутливо розкриває свій зв'язок з рідною українською ще з народження, протягом навчання, під час пандемії, війни і до сьогодні. «Побачивши, що нічого їй не вийшло, пандемія поговорила з війною та запропонувала їй порозкидати нас і завдати болю. Якими наївними вони довелись! Хіба не було ясно, що ти об'єднаєш своїх дітей? Ми покинули свою державу, але не зреклись своєї ідентичності. Дякую тобі, що ти нас з'єднала, дякуємо, що у кожній державі ми знайшли своїх...», – так оцінює авторка події минулого року і роль української мови в цей час.

У продовженні виступив пан доцент І. Гербіл і згадав декілька загальних, але цікавих фактів про українські говори Румунії, які він досліджує вже не один рік. «На території Румунії є українці, мова яких належить до двох великих наріч, в той час як українська мова має три наріччя», – зазначив викладач. Він пояснив присутнім різницю, географічне розміщення та особливості старих і нових говірок Румунії, які можна почути і зараз у Клузі від власне її носіїв у нашій українській громаді. Ще в 2015 році за допомогою групи обдарованої молоді українського походження на заході, що також був присвячений рідній мові, було реалізовано сценічну виставу, яка відтворювала українські вечорниці. От тільки всі учасники цього дійства розмовляли говіркою

своїєї місцевості, свого села. Цю подію та оригінальну сценку при сприянні М. Чінар-Жіга транслювали на місцевому телебаченні, а присутні цього річного заходу мали нагоду переглянути її ще раз.

Презентація нової книги, виданої Союзом українців Румунії, а також «першої книги про українську кухню, виданою цією організацією», завершила подію. Перший том книги рецептів «Традиційна українська кухня: сьо-

годні і колись» вийшов наприкінці минулого 2022 року, а її друга частина планується вийти друком через декілька місяців. Укладниця збірки і перекладач О.Сенишин, перекладач і техноредактор Л.Дорош та редактор М.Гербіл розповіли про виникнення цієї ініціативи, про труднощі в її реалізації та про значення,

доцільність цього видання для українців Румунії. Всі бажаючі отримали безкоштовний примірник цієї книги, а також періодику, яку видає Союз українців Румунії.

«Мова – важлива ознака національної ідентичності, культури й історії народу. Бо, як писала Ліна Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Ми повинні бути свідомі того, що мовна проблема для нас актуальна і на початку 21 століття. І якщо ми не схаменемося, то матимемо дуже невтішну перспективу. І це дійсно так. Історія свідчить, що російська імперія століттями намагалася знищити українську мову і націю. І теперішню війну вороги розпочали з тим же бажанням: знищити українську націю, мову, нашу державу. Тому український народ, ЗСУ, сили оборони захищають не лише землю, територію, суверенітет, а й мову. Мова – це не лише символи, знаки для спілкування і розуміння. Мова – це ідентифікаційний код нації. Ми вже майже рік у Румунії, і, спілкуючись у СУР із закордонними українцями, ми – українці за кордоном – багато позитивного беремо для себе у ставленні до рідної мови», – зазначив наприкінці пан Володимир з Києва, постійний гість наших подій. Він також у своєму виступі вказав на виклики, з якими довелося справлятися українцям протягом останніх років, а також оптимістично окреслив майбутнє української мови та нації: «В нас дійсно ще багато невирішених проблем щодо утвердження української мови та вирішення інших мовних питань у нашій багатонаціональній Україні. За рік війни ми стали сильними і я впевнений, що ми здолаємо будь-які перешкоди. Скажу від себе так: якщо вороги не здолали нас слабкими, то сильними вони вже нас не візьмуть».

365 ДНІВ РАЗОМ ІЗ БІЖЕНЦЯМИ З УКРАЇНИ

Філія Тіміш СУР в м. В. м. Тімішоарі 24 лютого пережила сумний, емоційний день, відколи український народ, вся Україна переносять страшну агресію з боку російського війська. Життя людей України стало дуже важким, сотні, тисячі українців рушили по світу на Захід, щоб врятуватися від бомбардування, інші тисячі, серед них безсильні, старшого віку люди, загинули.

На заході були присутні запрошені особи, котрі допомагали і втручені у вирішення проблем. З боку префектури, повітової ради, мерії, представники управління соціальних асоціацій, різних інспекторів, директори шкіл, вчителі, мер міста Тімішоара, мер комуни Щука та ін. Всі оцінили солідарність румунського і українського народів. Такі моменти не описати.

Відкрив захід голова філії СУР Тіміського повіту Юра Глеба, який відбувся в приміщенні Української Хати, в яку заходили, переступаючи поріг хати, багато біженців з України, тут знайшовши один із притулків до вирішення всіх ситуацій. Так, наша громада українців Тіміського повіту відразу прийшла на допомогу разом з українською православною церквою міста Тімішоари, яка стоїть біля Української хати, разом із священником парафії Крістіаном Поповичем, комітетом церкви, віруючими, які приступили на поміч українцям, що переживали велику трагедію.

Всі сурівські осередки Тімішу, українські церкви були відкриті для збирання продуктів, допомагали шукати транспорт для тих, котрі бажали дійти до інших країн Європи разом із префектурою перекладанням документів тощо.

Співпрацювали з різними управліннями, асоціаціями, Червоним Хрестом, волонтерами.

З ініціативи СУР Тімішу, Повітовий шкільний Інспекторат для дітей з України відкрив курси румунської та української мов завдя-

ки Генеральному інспектору Косміну Годжі та інспекторки для української меншими Марії Сабо-Кондрей, Юри Глеби, Михаєли Бумбук; допомога була й з інших боків.

Під час виступів присутні мали нагоду переглянути виставку (Фото-відео) – проєкт, який реалізувала п. Михаєла Бумбук, ведуча телепередач (TVRO Тімішоара) для української меншини під назвою «Вінок українців з Банату».

В залі на сцені були поставлені рядом так символічно валізки тих українців, які втікали з міста, села, на валізах прищеплені листки і написали, звідки прибули; я начислила: з 22-ох регіонів України.

Почав концерт, сумні пісні, вірші представили учні школи Петроса-Велика, Щука, діти з України співали, читали віршики. Поетеса п. Анна Заблоцька з Києва прочитала вірш, потім поет Геннадій теж прочитав два вірші в сумних словах, підходящих моменту.

Закінчила концерт сім'я Грінь, Анна і Николай, під акомпанементом якого інструменту Николая – най. Закінчили свій виступ піснею «Зеленеє жито, зелене».

Всі подаровані пісні не розвеселили українців, в очах жінок і чоловіків були сльози, смуток.

Наприкінці Юра Глеба подякував усім офіційним особам, запрошеним за присутність, були вручені дипломи як визнання, вдячність за їх труд, всю допомогу, подякував їм, бажаючи усім сили, здоров'я дочекати того щасливого дня, коли не буде війни, а буде мир.

Я закінчу статтю словами, підходящими для України, українців і читачів нашої газети:

«Україно! недоздаланна, віща мати Володимира, Богдана і Тараса, Бог тобі призначив жити, не вмирати, Бути світові на захист та окрасу».

Анна БЕРЕГІЙ

Леонардо ді Капріо: «У мене українське коріння, а саме – одеське. Ба більше, я майже на половину одесит»

Diaspora.ua

Про "українську" бабусю Леонардо ді Капріо заговорили після того, як голлівудський актор розповів на популярному американському ток-шоу телеведучої Еллен Дедженерес на початку 2016 р. про своє українське коріння: "В мене українське коріння, а саме – одеське. Ба більше, я майже наполовину одесит". Водночас за право називати її "свою" змагаються росіяни, німці та євреї. Хай там як, але народилася вона на території України, тож відповідно до нашого формату, можемо про неї згадати.

Бабуся зірки "Титаніка" та "Вовка з Волл-стріт" Гелен Інденбіркен у дівочтві була відома як Олена Степанівна Смирнова. Більшість

джерел називають її малою батьківщиною Одесу, в деяких вказується Херсонська губернія. На початку революційних подій 1917 р. її родина емігрувала до Німеччини, де залишалася і під час Другої світової війни. Там у 1943 року народилася донька Олени Імерлін (мати Лео) – у бомбосховищі під час авіанальоту. Після війни, в 1955 р., родина іммігрувала до США та оселилася у Нью-Йорку.

Лео народився у 1974 р. і бабуся Гелен-Олена постійно перебувала поруч з ним до 11 років, допомагаючи доньці, яка розлучилася із чоловіком, батьком Лео, коли йому виповнився рік. Потім бабуся і дідусь майбутнього актора повернулися до Німеччини, але й надалі вони бачилися, навідували один одного прак-

тично до самої смерті Олени в 2008 році. Життєлюбна бабуся Лео прожила 93 роки.

Лео завжди говорив про бабусю з великою любов'ю і повагою, часто з'являвся перед камерами разом з нею. Актор захоплювався її силою волі і був упевнений в тому, що її характер загартували випробування, пережиті в молодості: "Для мене бабуся – втілення внутрішньої сили і цілісності. Вона пройшла через злидні, війну і еміграцію. Бабуся, дідусь і інші родичі з їх боку – люди з важкою долею, яка їх не зламала". У своїх інтерв'ю він неодноразово підкреслював, що саме її виховання багато в чому сформувало його як особистість.

(Продовження на 13 стор.)

Вічні ігри дитинства

(нарис)

Сьогодні вівторок, друга година ночі, а я не можу заснути. Замерзаю в ліжку. Я чую, як годинник б'є точну годину. Цей звук пронизує мене до глибини душі, холодне тремтіння обіймає все моє тіло. Місяць сховався за сірими хмарами, боячись битви між вітром і деревами.

Обшукуючи кожну клітинку мого мозку, моя підсвідомість шукає щось... певний спогад. Здається, вона нічого не може знайти. Але це неможливо. Навіть найтемніші куточки зоряного неба містять тисячі галактик, а земля під нашими ногами є домом для мільйонів живих істот. Так, крізь боязкий туман мого розуму я досягаю світ дитинства.

Мені здається, що я в нескінченному лабіринті. Я починаю обшукати кожну кімнату. До мене прибуває солодкий запах ностальгії. Я вдихаю сутність, запліваю очі, згадую... Ах... дитинство! Країна мрій, де не існує часу, і кожен день – той самий будиночок, та сама дорога, той самий сад, ті самі люди. Зараз я б сказала, що це все одноманітно. Тоді все було закутано в

чарівну ковдру, і кожен день був новою пригодою, сповненою новими відчуттями. Кольори були веселими, природа говорила зі мною, а вітер співав мені серенади.

Сльози починають жаліти мої палкі щокі. Переді мною з'являється образ рідного саду біля будинку. Мене приваблює краса ніжних блідо-рожевих і білих квітів дерев. Дивлюся на старий дуб, який був свідком усіх моїх моментів радості. І тепер ще бачу горб, на який я піднімалася і звідки було видно все село. У той момент я була непереможним героєм казки. Ніхто не міг збити мене з ніг. Тепер же найлегша хвиля життєвого тягаря кидає мене на землю, і я ловлю себе на тому, що кличу маленького героя, щоб він прийшов і врятував мене.

В цьому саду ми всі збиралися, щоб пограти в нашу улюблену гру: хованки. Ми бігли і ховалися так, ніби на кону було наше життя, ніби бур'яни хапали нас за ноги, щоб затягнути вглиб. Я ще чую голос моєї матері на задньому плані, який кличе нас на чай з печивом. Ми накривали стіл у тіні старої яблуні у дворі, наливали кожному по чашці холодної води з криниці та відпочивали від

битви між життям і смертю, так ми це називали. Яблуня все ще у дворі, але її гілки сухі і втомлені. Вона сумує за нашою присутністю. Але й ми теж. Ніхто не шукає твою загублену надію, вона захована надто добре.

Вічною грою дитинства було життя. Ми не шукали ні наступного дня, ні минулого. Важливою була теперішня мить. Момент, коли я сміялася з друзями, коли співала пісні з бабусею, коли садила дерева з батьком, коли мама колисала мене перед сном, розповідаючи про переваги життя і довгу дорогу попереду. Час, коли я відчувала себе живою. Я відчувала, як екстаз розливається по моїх жилах, і з нетерпінням чекала наступного дня. Ті колись радісні моменти тепер стали спогадами, на які я озираюся з певним сумом, знаючи, що більше ніколи їх не відчую. Я б повернулася назад у часі, щоб ще раз відчути те чисте щастя, за яким ми зараз полюємо, як голодні, відчайдушні собаки.

Здається, ми дійшли до кінця лабіринту. Туман тут дуже стійкий і гнітючий. Не можу зрозуміти, коли закінчилося моє дитинство... Дивно...

Анна ШОЙМАН

XI-ий клас,

Національний Коледж імені

Петру Рареша, Сучава

Викладач – Делія Мартіняк

Леонардо ді Капріо:

«У мене українське коріння, а саме – одеське.

Ба більше, я майже на половину одесит»

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Про їхній тісний зв'язок свідчать не лише десятки спільних фото, де видно, з якою любов'ю Лео ставиться до бабусі, а й те, що пані Олена часто супроводжувала знаменитого актора на прем'єрах його фільмів чи церемоніях нагородження.

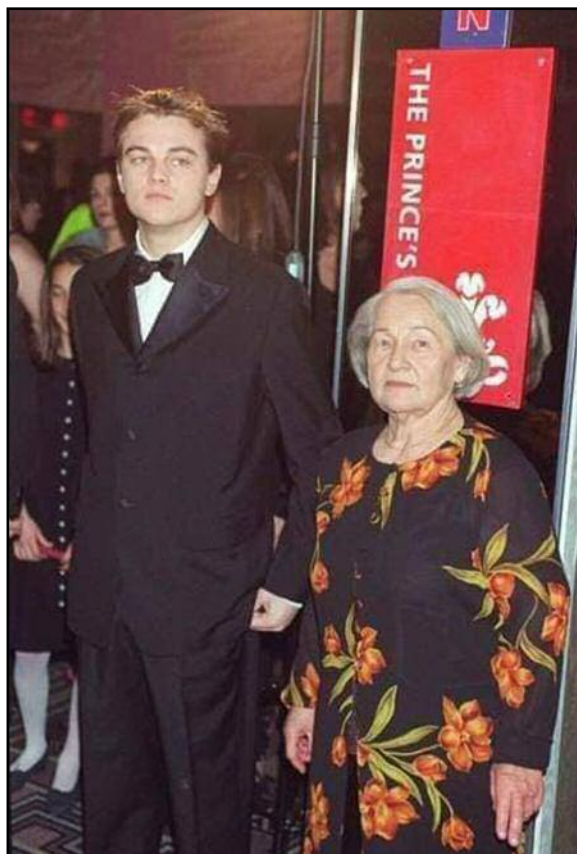
Ймовірно, українське коріння поряд з цінностями, які сповідує Леонардо ді Капріо, спричинилися до активної підтримки ним України від початку повномасштабного російського вторгнення. Так, на початку березня 2022 року низка медіа повідомили, що актор пожертвував рекордних \$10 млн Україні – тоді це була найбільша одноразова пожертва. Одне з видань прямо вказало, що така щедра жертва на гуманітарні потреби нашої країни зумовлена тим, що бабуся Лео була з України. Щоправда, згодом з'явилася інформація, що повідомлення про \$10 млн не є правдивим. Втім, достеменно відомо, що на початку 2023 р. він переказав кошти до благодійного фонду першої леді України Олени Зеленської. Ці кошти підуть на допомогу дітям, які постраждали від війни та від дій російських окупантів.

©Diaspora.ua, 2019

Допис підготовлено для Diaspora.ua у 2019 році. Передрук – ЛИШЕ за умови згадки

Diaspora.ua на початку тексту і активного посилання на даний допис в кінці тексту.

#УД_США #УД_Леонардо_ді_Капріо #УД_бабуся #УД_5_березня

Леонардо ді Капріо з бабусею Оленою

Галина ТАРАСЮК

ЦІКАВА КНИЖКА...

Ой, яка цікава книжка!
Це не книжка – цілий світ!
В ній живе і слон! І мишка!
Дятлик, горобець і кіт!
Є тут коні і верблюди,
козенята і вовки,
і живуть тут добрі люди
у хатинках вздовж ріки!
Живуть жабки у ставочку,
в океані – кораблі,
равлик-павлик – під листочком,
а у небі – журавлі...
Та щоб більше про це знати –
треба вчитися читати!

Вшанування пам'яті Лесі Українки

У лютому 25 виповнилося 152 роки від дня народження відомої української поетеси Лесі Українки. Їм'я цієї письменниці стоїть поруч із іменами Тараса Шевченка та Івана Франка.

Вшанування пам'яті Лесі Українки залишається важливою традицією для українців, це людина яка зробила безцінний внесок у розвиток української культури. Тому нам потрібно плекати творчість цієї поетеси і не забувати про літературні скарби, які вона нам подарувала. Вона увійшла в українську літературу як велика поетеса лірик, драматург, прозаїк, літературний критик.

Справжнє ім'я Лесі Українки це Лариса Петрівна Косач. Народилася 1871 року в місті Новоград Волинський. Вона писала в жанрах поезії, епосу, драми, прози, розвинула жанр драматичної поеми в українській літературі.

Леся Українка розмовляла вільно українською, російською, польською, болгарською, німецькою, французькою та італійською мовами. У дев'ять років вона написала перший вірш «Надія».

Лесю Українку називають дочкою Прометея, бо вона перейняла від Тараса Шевченка і понесла естафету правди, добра і людяності.

Провідним місцем в ліриці Лесі Українки є любов до рідного краю, якого вона хотіла бачити вільним і щасливим. Для поетеси залишаються такі характерні риси: любов до батьківщини, революційна мужність і відвага, безмежна віра в творчі сили народу.

Леся Українка прожила 42 роки, ставши символом України. Її знають по всьому світі, її твори перекладені багатьма мовами.

Леся навчилася читати в 4 роки, освіти вона не могла здобути, тому що не відвідувала гімназію. В останні роки життя Леся Українка захворіла на тяжку хворобу. Поетеса змушена була покинути Україну, тому що холодний клімат не дозволяв жити в рідній стороні і вона оселялася на півдні.

1-ого серпня 1913 року Леся Українка померла в містечку Сурамі. Тіло її перевезли до Києва і поховали на Байковому кладовищі. Леся Українка – це яс-

кравий світоч для всіх українців, вона стала генієм українського народу, а її творчість є важлива для формування національної ідентичності.

Одним з найяскравіших автобіографічних творів Лесі Українки є вірш «Давня

весна». У цьому вірші багато суму, тому що життя поетеси було дуже сумне, вона не могла радіти весні. Поезія Лесі Українки багатогранна і різноманітна, весна, як центральний образ її поезії залишається як символ надії, любові і життя.

Весна для поетеси – це час відродження, буяння сил, енергії, прагнення боротьби, відчуття нового, справжнього життя.

З поезії «Давня весна» ми можемо зрозуміти, що найкраща пора року поетеси є весна, яку вона чекала з нетерпінням. Вона мотивує те, що після довгої зими, хоче побути з нею, дивуючись її красою. Давня весна – це дарунок долі, бо вона навчила цінувати радості життя. Іван Франко назвав Лесю Українку «єдиним мужчиною в нашому письменстві».

Микола ДУТКА

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Срібний сонет

**Посріблені ліси окуталися тінню,
А небосхил горить і віти золотить.
Виходжу я на шлях — на смугу ясно синю, —
І чудно й дзвінко сніг під валянком скрипить.**

**У цьому ж лісі я пив самоту осінню,
Тут весну цілував під шелест верховіть,
Тут літом пропливли ледачі дні незмінні, —
Тепер сюди прийшов мороза я зустрить.**

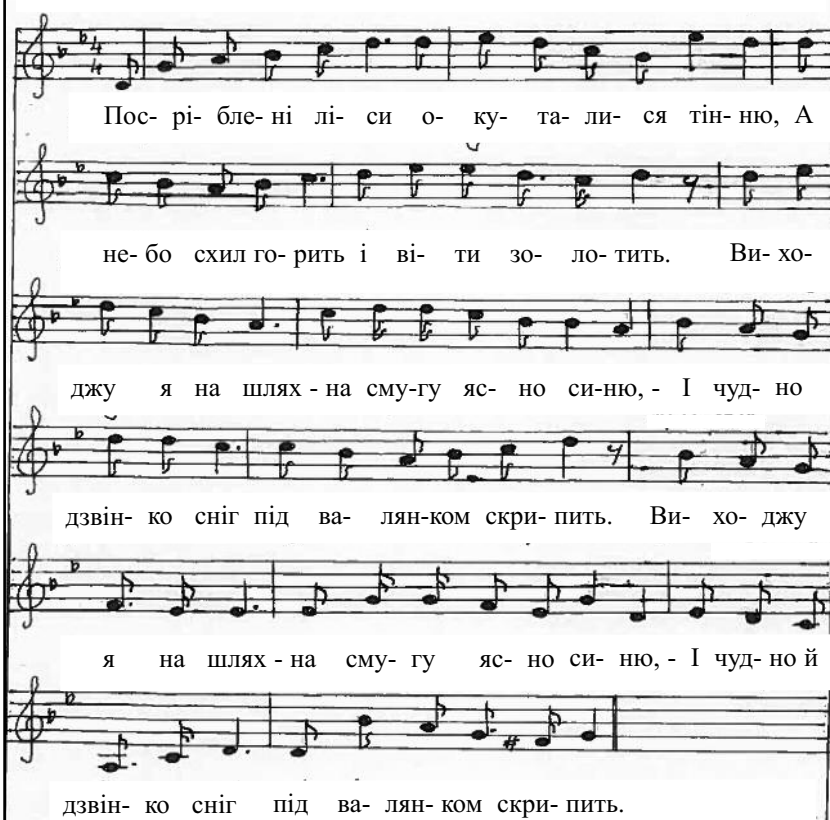
**Цей вечір, замкнений в холодному спокої,
Ясний, докінчений натадує сонет,
Сонет краси таїв і тиші зимової.**

**Зі сніжних рим дзвінких його зложив поет,
Чий силует на тлі блакиті неземної
Для тих, хто молиться, є божий силует.**

СРІБНИЙ СОНЕТ

Слова: Максим РИЛЬСЬКИЙ

Музика: Юрій КЕРА

«РІК ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПОЧАТКИ, ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

У контексті відзначення річниці початку російського вторгнення в Україну, у вівторок, 28 лютого, Союз українців Румунії (СУР) у співпраці з Парламентською фракцією національних меншин у Палаті депутатів та Центром політичних наративів демократії з Чернівців, Україна, організував круглий стіл під назвою «РІК ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ПОЧАТКИ, ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ».

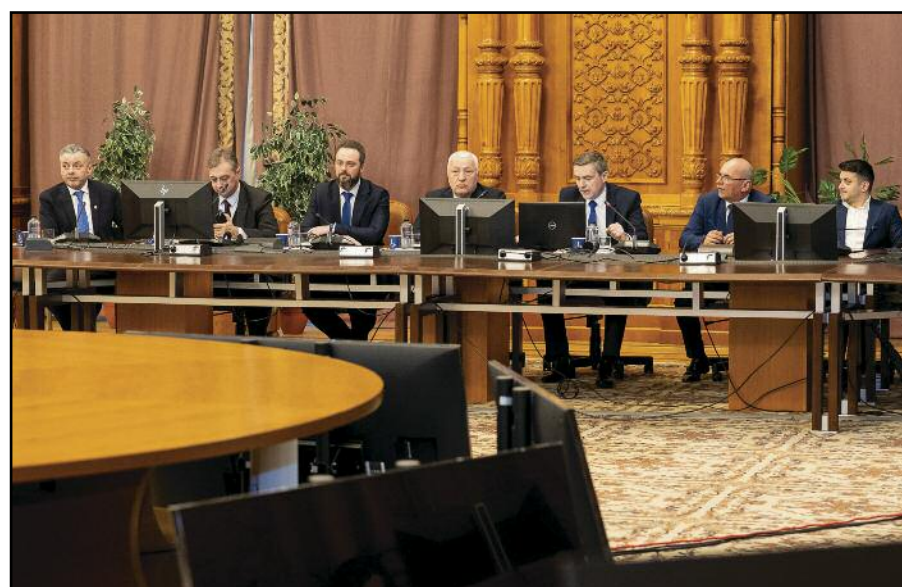
У заході взяли участь парламентарі, представники центральних (Уряду, МЗС, МВС, Мінрозвитку, Міністерства інвестицій та європейських проєктів, Департаменту міжнародних відносин) та місцевих органів виконавчої влади, Посол України в Румунії, представники Суспільних телебачення і радіо, Національного агентства з питань протидії торгівлі людьми академічних киль, бізнес-середовища та громадянського суспільства з Румунії та України. Загалом близько 80 учасників, у тому числі майже 30 промовців.

Дискусійна сесія розпочалася з виступу голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького, який торкнувся наслідків війни, розв'язаної Росією проти України, багатовимірної допомоги, яку Румунія надає Україні, а також особливої підтримки громадянського суспільства українцям, як переселенцям у Румунії, так і тим, хто залишився в Україні.

Румунські учасники у своїх виступах засудили незаконну, невинувачену та неспровоковану повномасштабну збройну агресію Росії проти України та висловили повну солідарність і непохитну підтримку Румунією України та українського народу доти, доки буде потрібно. Було підкреслено солідарні та багатовимірні дії Румунії, як сусідньої та дружньої держави, що робить внесок як на гуманітарному, так і на економічному рівнях, а також у плані покращення транспортного зв'язку, полегшення експорту українського зерна чи просування України по європейському шляху. Вони також високо оцінили мужність та рішучість українських військових, які стали символом боротьби за свободу і демократичне майбутнє, та ціною власного життя захищають Україну та всю Європу.

Українські гості розповіли про складну ситуацію, в якій перебуває Україна після 12 місяців повномасштабної війни, про звірства російських військ проти українців, про руйнування та жертви, серед яких і багато дітей. Вони висловили вдячність за гуманітарну допомогу, надану Румунією упродовж минулого року і за теплий прийом українських біженців, які були змушені покинути свої домівки через війну. Водночас учасники із сусідньої країни наголосили, що Україна чинить опір, але потребує більшої допомоги, щоб перемогти у війні з Росією.

У рамках цього заходу відбулося відкриття двох фотовиставок: «Війна в Україні очима дітей», організована чернівецьким Центром політичних наративів демократії у партнерстві з польським центром Юліуша Мірошевського та «Біль матерів», організована Всеукраїнським громадським рухом матерів та родичів учасників АТО «Берегиня». На світлинах відображена трагедія українських дітей під час російського вторгнення, а також горе матерів загиблих та зниклих безвісти українських воїнів.

«Свято рідної мови»

25 лютого 2023 р. у с. Балківці відбулася культурна подія під назвою «Свято рідної мови». Гімназійна школа с. Балківці Сучавського повіту організувала третій випуск конкурсу «Свято рідної мови» у співпраці з Союзом українців Румунії, Шкільним Сучавським повітовим інспектором та мерією Балківців.

Подія почалася з панахидою за українських героїв, які полягли у боях для захисту країни. Священники Данієл Петрашук і Іоан Кирстян провели панахиду у приміщенні будинку культури. Далі викладач Лакраміоара Григорчук представила гостей (Василь Шойман – примар, Юліян Кідеша – віцепримар, Ілля Савчук – голова Сучавської філії СУР, Михайло Трайста – голова Бухарестської філії СУР, Роман Петрашук – лектор д-р Бухарестського університету, Михаєла Пітрунжел – директор школи Балківців, Елена Торак – віцепримар с. Бродина, Родіка Тиміш – Консультант Чернівецького центру професійного розвитку педагогічних працівників), і вела повітовий конкурс, який тривав понад шість годин. Конкурс розгортався на чотирьох етапах (літературна творчість, презентація PowerPoint, опис народного костюма та художня майстерність шкільних гуртків). У конкурсі «Свято рідної мови» взяли участь понад 300 учнів із навколишніх шкіл Сучавського повіту (Арджелу, Бродина, Шердівців, Негостини, Калинешт, Извоаре, Сучедей, Байнець, Серету, Палтіну, Ульми, Радівців, Сучави, Дарманешт, Ватра-Молдовіцей). У журі брали участь Михайло Трайста, Роман Петрашук, Зірка Янош, Іларія Пушка, Елена Торак, Родіка Бойчук.

Підсумуючи, слід сказати, що учасники гарно представились на конкурс, доказавши разом зі учителями-керівниками, що традиції кожної місцевості продовжують існувати, молоде покоління шанує свою рідну мову і є носієм на майбутнє.

Роман ПЕТРАШУК

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.